

DŁUGOPOLE – THE HISTORY OF A SPA

Historia Uzdrowiska w Długopolu

¹Anna RYBECZKA–GACEK, ²Jerzy PIWKOWSKI, ^{3,*}Bożena MUSZYŃSKA

- ^{1.} Szpital Uzdrowiskowy Wielka Pieniawa, Uzdrowiska Kłodzkie S.A.–Grupa PGU, 57–320 Polanica Zdrój ul. Zdrojowa 39
- ^{2.} Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PANACEUM, 32–700 Bochnia, ul. Biała 21
- ^{3.} Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Collegium Medicum, 30–688 Kraków, ul. Medyczna 9

Abstract

Balneology (from Lat.: balneum - Steam, with gr.: lógos - science) the field of medicine spa known since antiquity that studies the healing properties of groundwater and mud, and using them in therapy. Balneology is especially effective treatment of chronic diseases such as rheumatoid arthritis, osteoarthritis and spine, post-traumatic and post-operative orthopedic osteoarthritis, gout, osteoporosis, coronary heart disease, post myocardial infarction, post alular and vascular diseases, hypertension, diseases of the nervous system and respiratory system. One of the most beautifully situated and rich in water treatment is a spa town in Długopole.

Keywords: balneology, Długopole, groundwater, treatment

Corresponding author: Bożena Muszyńska, muchon@poczta.fm

Balneologia (z łac.: balneum – łaźnia, z gr.: lógos – nauka) dziedzina medycyny uzdrowiskowej znana od starożytności zajmująca się badaniem właściwości leczniczych wód podziemnych i borowin oraz ich zastosowaniem w lecznictwie. Balneologia jest skuteczna zwłaszcza w terapii chorób przewlekłych np.: reumatoidalne zapalenie stawów, choroba zwyrodnieniowa stawów i kręgosłupa, stany pourazowe i po zabiegach ortopedycznych stawów i kości, dna moczanowa, osteoporoza, choroba niedokrwienna serca, rekonwalescencja po zawale serca, stany po operacji zastawki i naczyń, nadciśnienie tętnicze, choroby układu nerwowego i oddechowego. Z lekarzem balneologiem, będziemy mieć kontakt za każdym razem, kiedy przyjedziemy do uzdrowiska bogatego w wody lecznicze [1].

Jednym z najpiękniej położonych i bogatych w wody lecznicze jest uzdrowisko w Długopolu (Fot.1).

Długopole jest wdzięczną ozdobą południowej części, tak bogatej w cuda natury, Ziemi Kłodzkiej. Jedni nazywają je szkatułką kosztowności, inni twierdzą, że jest idyllą między uzdrowiskami Śląska. Juliusz Peter w Przewodniku z 1883 pisze: „Jak w sielance, panuje tu spokój, cisza, niezakłócona niczym harmonia, ...widzę codziennie piękno tego miejsca rozległe, barwne lasy sięgające wierzchołków otaczających kotlinę gór, połączenie polnych kwiatów, kojąca cisza, swoisty spokój...”.

W południowej części Ziemi Kłodzkiej, na obszarze największej w Sudetach kotliny, u stóp Gór Bystrzyckich, na wysokości 380 m n.p.m. leży uzdrowisko Długopole Zdrój.

Atrakcyjność jego położenia podnoszą zalesione stoki gór, należących do najpiękniejszych krajobrazów części Sudetów. Góry otaczające ze wszystkich stron uzdrowisko stanowią teren spacerów oraz bliższych i dalszych wycieczek.

Położenie Długopola – Zdroju, w wąskiej i osłoniętej ze wszystkich stron zalesionymi stokami dolinie, przez którą przepływa rzeka Nysa Kłodzka, rzutuje na klimat uzdrowiska. Długopole posiada specyficzny, łagodny klimat śródgórski, charakteryzujący się powolnymi zmianami temperatury (dzięki osłonie lasów), łagodnymi zimami i nieco mniej upalnym niż w głębi kraju latem.

Klimat Długopola najkorzystniej oddziałuje na stany wyczerpania nerwowego. W spokojnej, nieprzeludnionej miejscowości, organizm ludzki ma pełne możliwości szybkiej regeneracji” tak o Długopolu piszą Antonii Falkiewicz i Maria Staszewska w przewodniku „Uzdrowiska Dolnośląskie i ich okolice” [2].

Uzdrowisko wyrosło na trzech życiodajnych źródłach, z nimi wiąże początki swej historii i terażniejszość.

Na przełomie XVI i XVII wieku na terenie Długopola – Zdroju znajdowała się kopalnia alunu,

Fot. 1. Uzdrowisko w Długopolu (widokówka fotopolska.eu)

która zapadając się, na skutek ruchów górotwórczych, pozwoliła wytrysnąć silnie bijącym źródłom wydzielającym kwas węglowy. Mieszkańcy całej okolicy pili tą orzeźwiającą wodę z winem i cukrem w postaci musującego napoju, obserwując jej uzdrawiające własności. W 1705 roku źródła zostały zbądane przez znanego geologa dr C. Ohma i zarejestrowane w spisie źródeł leczniczych Śląska i Hrabstwa Kłodzkiego, tym samym oficjalnie wykorzystane do celów leczniczych.

Młynarz Wolf w 1762 roku postawił przy studni ławki dla odpoczywających, zaś w pobliskiej chacie zażywano kąpeli w wielkiej, drewnianej kadzi.

Węgług danych źródłowych w 1802 roku powstaje w Długopolu właściwe uzdrowisko znane w Europie pod nazwą Bad Langenau. (teren miejscowości wraz ze źródłem był własnością rodziny Wolf).

W 1817 r. otwarto uzdrowisko z zakładem kąpielowym będącym własnością pobliskiego miasta (Urząd Miasta zakupił parcelę wraz ze źródłem za 555 talarów).

Wtedy też u wylotu sztolni wybudowano zbiornik z kamienia na źródlaną wodę oraz zakład kąpielowy z 12 kabinami, w których zabiegi kąpielowe

odbywały się w drewnianych wannach. Dwa lata później nad źródłem „Emilia” zbudowano drewnianą pijalnię oraz drewniany Dom Zdrojowy.

Dopiero w 1839 roku dr Julius Hanke z Wrocławia, któremu udało się wykupić uzdrowisko od zniszczonej pożarem Bystrzycy, rozwinął je do tego stopnia, że zaczęło konkurować ze starszymi, renomowanymi kurortami Ziemi Kłodzkiej. W 1851 roku wybudowano nowy zakład kąpielowy. W latach 1866-1890 właścicielem uzdrowiska zostaje Gorg'e Hancke i w tym czasie w 1875 roku doprowadzono do miejscowości linię kolejową (Fot.2).

W 1904 roku odwiercono następne źródło „Rena-ta”, a w 1906 roku kolejny właściciel wydzierżawił uzdrowisko na 20 lat Towarzystwu „Betriebsgesel – Shaft Bad Langenau G.M.B.H.”

W latach 1926 – 1945 Uzdrowisko w Długopolu było własnością Leo Langego, a następnie jego zięcia Paula Polloca.

Do czasu II wojny światowej prowadzono w Długopolu wyłącznie leczenie sezonowe – w okresie do maja do października. Leczone w nim głównie schorzenia serca, naczyń krwionośnych, choroby narządu ruchu, niedokrwistość, stany wyczerpania nerwowego i choroby kobiece. Kurort

Fot. 2. Linia kolejowa do Długopola (widokówka fotopolska.eu)

cieszył się zaślazoną sławą, był porównywany do Mariańskich Łaźni [2].

W „Listach ze śląskich wód” z 31 lipca 1893 roku opracowanych przez A. Zielińskiego czytamy: Langenau – Długopole kierowane przez polskiego lekarza dr Zakrzewskiego, zajmuje wśród wód śląskich niezaprzeczalnie pierwsze miejsce pod względem czystości powietrza i położenia uroczego, źródła zaś jego nie ustępują, co do skuteczności innym źródłom żelaznym. Kto przez kilka tygodni używał sumiennie kuracji Langenau, ten z pewnością powraca do domu pokrzepiony i zadowolony z swego tamże pobytu. Jak uzdrawiająco działają kąpiele borowinowe w Langenau, o tym miałem sposobność przekonać się naocznie, widząc chorych, którzy po użyciu kilkunastu kąpieł błotnych o własnej chodźli sile, pomimo iż przywieziono ich tu dotąd w stanie zupełnego wycieńczenia. A iluż to anemicznym fizjonomiom nadało źródło Emilii rumieńce po kilkutygodniowym używaniu tego żelaznego źródła. Langenau nie jest też pozbawione przyjemności, które – silniejszym zwłaszcza pacjentom – umilają pobyt. Wycieczki są niezbyt dalekie, a bardzo piękne i wszędzie można dostać się na miejsce wygodnym fiakrem za umiarkowaną cenę. Wycieczki w najbliższym otoczeniu odbywa się pieszo. Pierwsze

i najbardziej ulubione miejsce wycieczek gości kąpielowych stanowi o 12 kilometrów oddalona romantyczna dolina rzeki Wilczki z pięknym wodospadem, który z wysokości 80 stop z szumem i łoskotem rzuca się w przepaść skalną [3].

Langenau – uroczy zakątek w górach kłodzkich, miejscowość od kilku lat znana szerszej publiczności w Księstwie, posiada wszystkie warunki, ażeby uczynić pobyt kuracjuszą nadzwyczaj pożytecznym i przyjemnym. Przede wszystkim niezrównanie czyste, zdrowe górskie powietrze, znakomicie działające kąpiele borowinowe, skuteczne żelaziste źródła, które nie jednemu choremu przywróciły zdrowie.

Zarząd kąpielowy stara się usilnie także o przyjemności kuracjuszy, muzyka doborowa gra codziennie po kilka godzin na promenadzie, urządzają reuniony, organizowane są dobroczynne koncerty z udziałem muzyków amatorów, a także przez profesjonalistów takich jak śpiewaczka panna Ries z Berlina.

W Kurhauzie usłużny i sympatyczny gospodarz poleca swoją higieniczną i doborową kuchnię. Pomieszczenia w willach blisko promenady położone, są zdrowe i nadzwyczaj miłe: przede wszystkim polecić należy willę Seidelmann, Elisenhof, willę

Hoffman, willę Woban, w których to gospodarze usłuzni i grzeczni starają się usilnie o wygody gości. Komunikacja do Langenau bardzo łatwa i tania: z Wrocławia jedzie się trzy godziny na miejsce, gdzie liczne dorożki oczekują na dworcu gości.

Kurort przechodził też trudne chwile swojej historii. W okresie II wojny światowej zlokalizowano w Długopolu szpital wojskowy, wyłączając tym samym lecznictwo balneologiczne. Działania wojenne nie zniszczyły budynków, natomiast zdewastowały urządzenia sanatoryjne i zabiegowe (część z nich zostało pod koniec wojny wywiezione w głąb Niemiec). Po zakończeniu działań wojennych i przyłączeniu tych ziem do Polski – 01.1946 roku powołany został Zarząd Państwowy Uzdrowiska. Na terenie miejscowości rozpoczął działalność: Zarząd Funduszu Wczasów Pracowniczych.

Do 1956 roku uzdrowisko było ośrodkiem balneologicznym o profilu leczniczym chorób serca, naczyń krwionośnych, niedokrwistości, stanów wyczerpania nerwowego i chorób kobiecych.

Od pierwszego lutego 1956 roku na polecenie Ministerstwa Zdrowia w oparciu o walory lecznicze uzdrowiska, zostaje zorganizowany Ośrodek Rehabilitacyjny dla chorych po wirusowym zapaleniu wątroby. Jednocześnie rehabilitowano ok. 350 – 380 chorych. W uzdrowisku zatrudnionych było ośmiu lekarzy medycyny, lekarz stomatologii, magister biochemii, magister farmacji, magister rehabilitacji, 30 pielęgniarek dyplomowanych oraz wyszkolone dietetyczki.

Dział diagnostyczny obejmował Centralne Laboratorium Analityczne z pracownią biochemiczną, nastawioną zwłaszcza na badanie czynności wątroby, pracownię rentgenowską, pracownię elektrokardiograficzną, gabinety lekarskie, gabinet dentystyczny.

W 1965 r. Długopole zostało przyłączone do PPU Łądek Zdrój.

Od 1966 r. w uzdrowisku funkcjonował Kliniczny Ośrodek Naukowo-Badawczy, którym kierował urodzony we Lwowie Prof. Józef Kaniak, Prof. Piotr Boroń Kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych w Białymstoku, współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych oraz przez wiele lat Prof. Andrzej Gładysz – Kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych we Wrocławiu, wieloletni Konsultant Krajowy w dziedzinie chorób zakaźnych. Prof. Andrzej Gładysz jest szczególnie związany z uzdrowiskiem, od wielu lat wspomaga doradczą i merytoryczną tą placówką, jest przyjacielem i Honorowym Opiekunem uzdrowiska. W uzdrowisku organizowano obozy naukowe – szkoleniowe studentów Akademii Medycznych.

Ośrodki kierowane przez samodzielnych pracowników naukowych, dysponowały 20 skierowaniami dla pacjentów chorujących na jednostki chorobowe odpowiadające przyjętym kierunkom badań. Do ich zadań należało wytyczanie kierunków rozwoju balneologii i rehabilitacji w ramach uzdrowskiej, opracowywanie postępowania diagnostycznego i leczniczego oraz szkolenie personelu.

W czerwcu 1956 roku w Łądku Zdroju odbył się VI Zjazd Polskiego Towarzystwa Balneologicznego. W 1991 roku została zaprezentowana praca pod kierunkiem Prof. Piotra Boronia, „Dynamika antygenemii HBs w systemie kliniczno – sanatoryjnego leczenia chorych z wirusowym zapaleniem wątroby typu B w uzdrowisku Długopole Zdrój.” (Oświata Zdrowotna – Wyd. Specj.WSSE – Wrocław. 1981, Nr.37, str. 298 – 301 [4]. Od 8 do 10 maja 1992 roku w P.P.U. Łądek – Długopole Zdrój odbył się I Kongres Uzdrowisk Polskich.

Funkcjonująca w okresie powojennym baza sanatoryjna obejmowała od 300 – do 500 łóżek. Budynek sanatoryjny zmodernizowano, wprowadzono centralne ogrzewanie, doprowadzono bieżącą ciepłą i zimną wodę, utworzono świetlice, sale telewizyjne. Unowocześnienie obiektów sanatoryjnych pozwoliło na prowadzenie leczenia uzdrowskiego przez cały rok.

Funkcjonowały cztery szpitale uzdrowskie: Piast, Mieszko, Dąbrowka i Fortuna Szpital Uzdrowskiowy, „Piast” ul. Zdrojowa 22, prowadzący działalność od 1.01.1946 roku – posiadał 118 łóżek, w 1979 roku jak podaje Lekarz Naczelny Uzdrowiska w obiekcie były 2 natryski higieniczne dla 117 osób, przeważały pokoje 5–6 osobowe o bardzo skromnym standardzie wyposażenia. Szpital Uzdrowskiowy, „Mieszko” ul. Zdrojowa 8 czynny od 1951 r do dzisiaj – posiadał 115 łóżek, w 1970 roku zły stan sanitarny (na 115 kuracjuszy była czynna 1 wanna!). Również oddany po kapitalnym remoncie w 1979 roku posiadał wiele usterek. Wykruszająca się zaprawa schodów wewnętrznych była w 1979 roku przyczyną kilku wypadków: 1 złamanie nogi, 4 zwichnięcia (ze sprawozdania Lekarza Naczelnego Uzdrowiska Janiny Sabadyczyńskiej). Szpital Uzdrowskiowy, „Dąbrowka” ul. Wolna 1, 84 łóżek, czynny od 1.09.1965 roku do dzisiaj. Szpital Uzdrowskiowy, „Fortuna” ul. Wolna, 53 łóżka, czynny od 8.08.1971 roku do dzisiaj. Od 1979 do 1980 roku zakupiono i przeprowadzono rozbudowę czterdziesto łóżkowego obiektu, „On-draszek” ul. Zdrojowa 11, który po modernizacji w 1990 roku do dzisiaj funkcjonuje jako Szpital Uzdrowskiowy. Miejscowość uzdrowskowa pozostawała pod stałym nadzorem Lekarza Naczelnego,

funkcję tę przez wiele lat pełniła lek. med. Janina Saba – Dybczyńska [5-7].

W piśmie do Obywatela Naczelnika w 1981 roku Lekarz Naczelny Janina Saba – Dybczyńska pisze: „Długopole nie jest zwykłą wsią, ale uzdrowiskiem w którym leczy się ludzi z całej Polski i musimy im zapewnić odpowiednie warunki sanitarne i estetyczny wygląd miejscowości. Również ważną sprawą jest ochrona środowiska, zmniejszenie drzewostanu ma ogromny wpływ na mikroklimat Długopola, a leczenie klimatyczne jest jednym z czynników leczenia uzdrowskiego” [6].

Natomiast w piśmie do Prokuratora Rejonowego z 1983 roku pisze, cyt. regulamin szpitalny zabrania spożywania alkoholu, o czym informują lekarze w swoich pogadankach, nie jesteśmy w stanie zapobiec wypicia przysłowiowej „setki” jeśli są ku temu dogodne warunki, dlatego wskazanym byłoby zlikwidowanie sprzedaży alkoholu w centrum uzdrowiska (jak podaje w innym piśmie w I półroczu 1984 roku dokonano 16 wypisów karnych pacjentów z powodu używania alkoholu podczas kuracji z powiadomieniem instytucji kierującej i zakładu pracy) [7].

W 1984 roku Lekarz Naczelny Uzdrowiska w swoim sprawozdaniu podaje, że stan sanitarny całej miejscowości uzdrowskiej jest niezadowalający, park i ulice należące do Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka nie są sprzątane regularnie, nie są też pielęgnowane drzewa i krzewy.

Pomimo ciągłych trudności finansowych w uzdrowisku sukcesywnie modernizowano zaplecze kuchenne, unowocześniano jadalnię, przeszkolono personel organizujący żywienie w zakresie diety gastrologiczno-wątrobowej.

W latach 60. i 90. odrestaurowano, zmodernizowano i wyposażono w nowoczesne urządzenia rehabilitacyjne Zakład Przyrodolecniczy „Karol”.

Przywrócono poprzednie metody leczenia balneologicznego oparte na surowcach naturalnych. Unowocześniono ujęcie źródeł wód mineralnych przeznaczonych do kuracji pitnej i zabiegów balneologicznych oraz odremontowano pomieszczenie do leczenia suchymi kąpielami kwasoweglowymi. Kąpiele mineralne wykonywane są na bazie wody pochodzącej z trzech wspólnie ujętych źródeł: „Renata”, „Emilia”, „Kazimierz”, o wydajności 20 litrów na minutę. Źródła te dostarczają dobrze zmineralizowaną szczawową wodorowo – węglanowo – magnezową – sodową – żelazistą, z dużą zawartością dwutlenku węgla (2528 mg/L) i żelaza (20 – 50 mg/L). 07 lipca 1997 roku miejscowość uzdrowską nawiedziła powódź stulecia, przynosząc duże straty w obiektach sanatoryjnych i na terenie całej gminy. Z trudem odrestaurowano bazę leczniczą i hotelową,

dokonując jednocześnie licznych modernizacji i ulepszeń. Od ponad 50 lat Uzdrowsko Długopole Zdrój, posiadające przynależny mu tytuł Uzdrowsk Statutowych, jako jedyne w kraju specjalizuje się w leczeniu chorób wątroby. Uzdrowska Statutowe to miejscowości, które posiadają odpowiednie warunki przyrodnicze, naturalne tworząwa lecznicze, są odpowiednio przygotowane organizacyjnie oraz posiadają zatwierdzone przez Ministra Zdrowia kierunki, czyli profile lecznicze [8]. Długopole Zdrój jest wielofunkcyjnie przygotowane do rehabilitacji chorych po ostrym wirusowym zapaleniu wątroby, leczenia zapalen przewlekłych, marskości wątroby w formie wyrównanej, pacjentów przygotowanych do przeszczepu wątroby i po jej transplantacji. Dużym uznaniem cieszyły się prowadzone przez kilka lat wakacyjne turnusy dla dzieci i młodzieży zakażonej wirusami hepatotropowymi.

Dzięki zastosowaniu różnych form terapii osiągnięte są dobre efekty lecznicze. Całość procesu rehabilitacyjnego odbywa się pod ścisłym i fachowym nadzorem lekarskim przy współudziale zespołu pielęgniarskiego. Podstawą leczenia jest zapewnienie chorym spokoju fizycznego i psychicznego, któremu sprzyja sanatoryjny tryb życia, uwzględniający dziewięciogodzinny wypoczynek nocny oraz w wybranych stanach klinicznych dwugodzinny poobiedni. Aktywność fizyczna dawkowana jest indywidualnie w zależności od tolerancji chorych oraz zaawansowania jednostek chorobowych. Istotnym czynnikiem terapeutycznym wypracowanym przez wieloletnie doświadczenie jest system żywieniowy, obejmujący kilka rodzajów diet. Kuchnia uzdrowska serwuje pięć smacznych posiłków dziennie, świeżo przygotowanych z uwzględnieniem właściwej technologii, nieobfitych, ciepłych.

Jak pisze w swoim artykule redaktor Aneta Augustyniak, „dodatkowym elementem kuracji są wyśmienite puchate drożdżówki pieczone w sanatoriach. Długopole słynie z nich w okolicy, podajemy nazajutrz po wyjściu z pieca, żeby były lżej strawne”. Baza zabiegowa mieści się nadal w Zakładzie Przyrodolecniczym „Karol”. Budynek ten wzniesiony w Parku Zdrojowym na początku XX wieku jako hala spacerowa i pialnia wód, po przebudowie w latach 30 – tych pełni funkcję Domu Zdrojowego. Jak zaznaczył Dolnośląski Konserwator Zabytków, „Jako dzieło stanowiące świadectwo minionej epoki, którego zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadane wartości historyczne, artystyczne i naukowe podlega ochronie. Stanowi nieodłączny element krajobrazu uzdrowska Długopole Zdrój, związany z jego historycznym rozwojem

i ponad 200 – letnią tradycją lecznictwa zdrowego.” Obecnie obiekt jest zmodernizowany, wyposażony w nowoczesne urządzenia rehabilitacyjne – na leczonych pacjentów czeka życzliwy, wyszkolony personel oraz ponad 30 rodzajów zabiegów z zakresu balneologii i fizykoterapii. Szczególną osobliwością Uzdrowiska są rzadko spotykane w Europie naturalne suche kąpiele kwasowęglowe (wykonywane dwutlenkiem węgla obficie gromadzącym się nad lustrem leczniczej wody), skuteczne w leczeniu zaburzeń krążenia obwodowego [9,10]. Pod wpływem dwutlenku węgla wzrasta o 300 % ilość czynnych naczyń włosowatych, a ukrwienie skóry może się zwiększyć do 600 % w stosunku do wyjściowego. Biorąc pod uwagę dużą pojemność naczyń krwionośnych skóry, wynoszącą ok. 1,5 dm³, przesunięcie krwi z innych obszarów układu krążenia nazwane jest przez badaczy tego zjawiska „autotransfuzją”. Rozszerzenie naczyń (wchłonięty w czasie kąpiele CO₂ oddziałuje na zakończenia nerwowe, wywołując zwiększone napięcie układu cholinergicznego), polepsza wymianę między krwią i płynem zewnątrzkomórkowym, jest to działanie bez udziału ciepła.

Pod wpływem kąpiele kwasowęglowych zwiększa się pojemność wyrzutowa i minutowa serca, przy zaznaczonej chronotropii ujemnej. Zwiększeniu ulega diureza, następuje wzrost wydalania sodu i potasu przy równoczesnym zmniejszeniu aktywności reniny i aldosteronu których podwyższona aktywność cechuje przewlekłe choroby wątroby. Wchłonięty dwutlenek węgla powoduje zmiany metabolizmu, zmniejsza stężenie w osoczu cholesterolu i glukozy, kwasu mlekowego, kwasu alfa glutarowego, zwiększeniu ulegają wolne kwasy tłuszczowe. Korzystny wpływ na gospodarkę tłuszczowo – węglowodanową jest istotny przy zaburzeniach wywołanych procesem zapalnym wątroby, szczególnie w przebiegu zapalenia wywołanego wirusem HCV.

Wykazano, że kąpiele kwasowęglowe wpływają również korzystnie na procesy krzepnięcia i fibrynolizy. Choroby wątroby często prowadzą do zaburzeń syntezy protrombiny oraz czynników krzepnięcia zależnych od witaminy K, zaburzenie to nasila niedożywienie oraz upośledzone wchłanianie tłuszczów, związane z obniżonym stężeniem soli żółciowych w jelicie. W trakcie tych kąpiele brak

Fot. 3. Dom Uzdrowiskowy Mieszko w Długopolu (widokówka fotopolska.eu)

jest obciążającego działania ciepłem, gdyż stosuje się je w niskiej temperaturze 32 – 34°C. Jest to możliwe, ponieważ dwutlenek węgla wywiera działanie chemiczne na termoreceptory skóry, zmniejszając ich pobudliwość na bodźce ciepłe, natomiast zwiększa próg pobudliwości receptorów zimna. Powoduje to obniżenie subiektywnie odczuwanej temperatury wody i przeprowadzenie zabiegu bez odczucia nieprzyjemnego chłodu [11].

Suche kąpiele dwutlenkiem węgla, zwane przez pacjentów – wywoływaniem duchów, tak obrazowo opisała redaktor Aneta Augustyn: „schodzę po kilku stopniach do wykafelkowanego pomieszczenia. Siadam na ławce pod ścianą, przede mną wodne oczko, wokół palące świece. Woda zaczyna bulgotać. Pokój wypełnia dwutlenek węgla, po chwili gasną świece, które mam na wysokości kolan. Po kwadransie czuję przyjemne mrowienie w tydkach, ciepło, coraz cieplej, bardzo lekko ... nieznośna lekkość tydki!” [12].

Jak zawsze do zdrojowisk na suche kąpiele do Długopola przybywają chorzy z odległych stron Polski i z zagranicy. Fani kurortu przyjeżdżają tu od 30 lat, niektórzy nawet na dwa miesiące.

Lekarze znają wielu pacjentów po imieniu, nie czeka się w kolejce na zabiegi.

Obecnie baza hotelowa mieści się w czterech obiektach: Mieszko (Fot. 3), Dąbrówka, Ondraszek i Fortuna, jednocześnie leczy się w uzdrowisku około 300 chorych. Uzdrowisko posiada uzyskany w 2004 roku Certyfikat Zarządzania Jakością ISO i jest atrakcyjnym miejscem do leczenia i odpoczynku wabiąc profesjonalizmem personelu i pięknem położenia.

Resumo

Balneologio (la nomo devenas de la latina lingvo: balneum – banejo kaj de la greka lingvo: lógos – scienco) estas medicinkampo konata de antikvaj

tempoj, kiu okupiĝas pri esplorado de kuracpropecoj de subteraj kuracaj akvoj, kuracaj kotoj kaj ilia aplikado en kuracado. Balneologio speciale efikas en kuracado de kronikaj malsanoj kiel: reŭmatismo inflamo de movorganaj artikoj, artrito de movorganaj artikoj kaj spino, postakcidentaj sanstatoj, post operacioj de artikoj kaj ostoĵoj, podagro, ostoporozo, iskemio de koro, rehabilitado post korinfarkto, post operacioj de valvoj kaj arterioj, hipertensio, malsanoj de nerva sistemo kaj spirorganoj. Vojaĝante al kuracloko riĉa je kuracaj akvoj ni ĉiam havos rilaton kun kuracisto balneologo. Unu el la plej bone situataj kaj riĉaj je kuracaj akvoj en Pollando estas la sanatorio en Długopole.

Piŝmiennictvo:

1. Ponikowska I., Walczak-Sielecka, Latour T., Łaukajtys T. Medycyna uzdrowiskowa, Warszawa 1995.
2. Falkiewicz A., Starzewska M. Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław, 1975, 204 – 286.
3. Zieliński A. Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1983, 126 – 128.
4. Boroń P. Oświata Zdrowotna – wyd. spec. WSSE – Wrocław, 1981, 37, 291 – 301.
5. Saba – Dybczyńska J. Sprawozdanie Lekarza Naczelnego Uzdrowiska 1979.
6. Saba – Dybczyńska J. Sprawozdanie Lekarza Naczelnego Uzdrowiska 1981.
7. Saba – Dybczyńska J. Pismo do Prokuratora Rejonowego 1983.
8. Kochański J.W. Fizjoterapia 1983, 3, 57.
9. Ponikowska I. i wsp: Balneol Pol, 1997, 3-4, 146.
10. Belec C, Łazowski J: Współ Balneol Pol, 1970, 2-4, 315.
11. Straburzyńska G., Straburzyńska – Lupa A. Medycyna Fizykalna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2000.